

4. 21 5. 26
6. 37 7. 46

BESCHRIJVINGSBRIEF

VAN HET

BUITENGEWOON CONGRES DER S. D. A. P.

TE HOUDEN OP

ZATERDAG en ZONDAG 8 en 9 JANUARI 1916
te ARNHEM
in het GEBOUW „MUSIS SACRUM”.

Het Congres wordt geopend Zaterdag 8 Januari 's middags EEN uur.

AGENDA:

1. Opening door den Voorzitter.
2. Resoluties inzake Grondwetsherziening; inleiders: W. H. VLIEGEN en Mevr. WIBAUT.
3. Resolutie: Ouderdomspensioen; inleider: H. J. SCHAPER.
4. Resolutie: Ziekte- en Invaliditeitswet; inleider: J. E. W. DUIJS.
5. Resolutie: Belastingen; inleider: Mr. H. J. NIEBOER.

Small text or artifacts at the top of the page.

Small text or artifacts in the lower-left quadrant.

Resolutie in zake de Grondwets-herziening.

I.

Het buitengewoon congres der S. D. A. P. herinnert aan den grondslag der politieke aktie, neergelegd in het beginselprogram der partij:

„het proletariaat kan den tegenstand der kapitalistische klasse tegen de overbrenging der bedrijfsmiddelen van partikulier in maatschappelijk bezit slechts breken door de verovering der politieke macht. Voor dit doel hebben zich over de geheele wereld de arbeiders, die tot bewustheid van hunne taak in den klassenstrijd zijn gekomen, georganiseerd,” en aan het feit, dat als het voornaamste middel om tot die verovering der politieke macht te komen, de sociaal-democratie in alle landen steeds heeft gesteld: het algemeen kiesrecht, te veroveren waar men het nog niet had, te gebruiken daar waar het bestond.

De S. D. A. P. in Nederland, wier stichting het nauwste verband houdt met de erkenning van de gebiedende noodzakelijkheid van deze politieke aktie van het proletariaat, heeft daarom van het begin van haar optreden af als eerste en voornaamste politieke eisch gesteld: de invoering van algemeen kiesrecht; in de laatste jaren daaronder steeds verstaand: algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen.

Door haren onverpoosden en steeds sterkeren strijd voor deze fundamenteele hervorming is de tegenstand die in den aanvang door schier alle burgerlijke partijen werd geboden, bij de partijen der linkerzijde gaandeweg gebroken en hadden de verkiezingen van 1913 voor resultaat het optreden eener regeering, die als haar voornaamste taak het tot stand brengen eener grondwetsherziening om te komen tot algemeen kiesrecht, moest aanvaarden.

Het congres erkent, dat in de thans verschenen wetsontwerpen tot grondwetsherziening de verwezenlijking ligt opgesloten van wat door deze regeering bij haar optreden is toegezegd; het spreekt zijn waardeering erover uit dat de regeering, niettegenstaande de moeilijke tijdsomstandigheden, deze ontwerpen heeft ingediend op een tijdstip, dat de tot standkoming binnen deze parlementaire periode gewaarborgd schijnt, en besluit, dat de S. D. A. P. al hare krachten zal inspannen om elken openlijken of bedekten tegenstand, die tegen die tot standkoming zal worden geboden, te helpen breken.

Het congres verklaart de Evenredige Vertegenwoordiging, zooals die wordt voorgesteld, te aanvaarden, doch vordert, dat ook de toepassing er van op eventuele verkiezingen voor de Eerste Kamer, in de Grondwet zal worden vastgelegd. Eveneens stemt het con-

gres er mee in, dat aan den gewonen wetgever invoering van stemplicht wordt overgelaten.

Is het congres van oordeel dat het belang van het Nederlandsche proletariaat de tot standkoming van het voorgestelde eischt, het verklaart daarnaast met nadruk, dat uitbreiding van het kiesrecht alleen tot de nog uitgesloten mannen thans niet meer voldoet aan de eischen van den tijd. De volledige democratie die de sociaal-democratie ter bereiking van haar doel behoeft, eischt dat het kiesrecht ook wordt toegekend aan de vrouw. De politieke bewustwording der vrouw; het feit, dat zij in alle klassen steeds meer aan het maatschappelijk en economisch leven gaat deelnemen en in 't algemeen de groote belangen, die ook voor haar aan de uitoefening van het voornaamste politieke recht zijn verbonden, wettigen volkomen, dat reeds thans het kiesrecht op denzelfden grondslag aan de beide geslachten wordt toegekend.

Waar de regeering zelf in de toelichting tot hare voorstellen tegen het vrouwenkiesrecht geen principiële bedenkingen oppert en zij zelf door toekenning van het passief kiesrecht een principiëel gewichtigen stap op den weg van de politieke mondigverklaring der vrouw doet, acht het congres het uitgesloten, dat zij over het vastleggen van het algemeen vrouwenkiesrecht in de Grondwet haar veto zou uitspreken.

Het congres acht verder het bestaan eener Eerste Kamer in strijd met de grondgedachte eener volledige democratische staatsinrichting, weshalve de afschaffing dezer Eerste Kamer door de S. D. A. P. wordt geëischt. Wanneer de Provinciale Staten het kiezerskorps voor de Eerste Kamer blijven vormen, dient althans de ontbindbaarheid dier Staten den invloed van de kiezers te waarborgen.

Het congres acht den leeftijd der meerderjarigheid de aangewezenen voor de verleening van het kiesrecht.

II.

Ten einde de tot standkoming van het algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen ter gelegenheid van de thans komende grondwetsherziening te bevorderen, besluit het congres tot een krachtdadige schriftelijke en mondelinge propaganda voor bovengestelde eischen en tegen elke poging der tegenstanders om de grondwetsherziening te doen mislukken.

Het congres besluit, met het oog op het feit dat het groote internationale gebeuren de aandacht van de schijnbaar kleinere binnenslandsche belangen afleidt, het Nederlandsche proletariaat op te roepen om de kracht der kiesrechtbeweging tot het hoogst mogelijk peil op te voeren, ten einde elk gevaar voor de tot standkoming van het voorgestelde af te wenden en daarnaast de spoedige invoering van het algemeen vrouwenkiesrecht te verkrijgen.

eischen der partij, inzonderheid wat betreft de leeftijds grens, de hoogte van het pensioenbedrag en de uitsluiting der bedeelden, aanmerkelijk ten achter blijft;

overwegende echter, dat het ontwerp overigens geheel in overeenstemming is met het door de partij aanvaarde grondbeginsel, dat de kosten dezer pensioneerij geheel behooren te worden gedragen door den Staat;

roept de georganiseerde arbeiders en hunne vertegenwoordigers in het Parlement op, om, met verleening van den meest krachtigen steun aan het beginsel van dit ontwerp, alsnog te trachten, meer in het bijzonder op bovengenoemde onderdeelen, de door de partij gewenschte verbeteringen te veroveren.

B.

DE ONTWERPEN ZIEKTEWET EN INVALIDITEITSWET.

Het Congres der S. D. A. P.;

kennis genomen hebbende van de plannen der Regeering inzake de Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;

verwijzende voor wat betreft de eischen der partij ten opzichte der sociale verzekering in het algemeen naar de Resolutie daaromtrent vastgesteld op het Congres te Utrecht in 1911;

overwegende, dat, vergeleken bij die der vorige Regeering, deze ontwerpen een flinke schrede voorwaarts zijn in de richting der eischen, die de arbeidersklasse op dit gebied heeft te stellen en in menig opzicht eene verbetering zijn te noemen, in het bijzonder voor wat betreft:

het zelfbestuur der verzekerden;

de opname der geneeskundige behandeling;

de uitbreiding der verzekering tot de losse arbeiders en dienstboden;

de mindere omslachtige organisatie;

de vereenvoudigde premiebetaling als gevolg van het vervallen van het plakzegelsysteem;

het in meerdere mate dienstbaar maken der verzekering aan het vraagstuk der algemeene volksgezondheid, enz.;

in aanmerking nemende evenwel, dat nog in vele opzichten deze ontwerpen verbetering behoeven, met name ten aanzien van de voorwaarden, omvang en hoogte der uitkeeringen;

het ten laste van het bedrijf brengen van het verhoogde ziekte- en invaliditeitsrisico;

de vrijstelling van de premiebetaling der lage loonen;

het bij het klimmen der jaren verminderen der invaliditeitsrente;

terwijl in de allervoornaamste plaats het zelfbestuur der verzekerden op veel doeltreffender manier tot zijn recht dient te komen, o.a. door meerdere autonomie der kringbesturen en

meerderen invloed der verzekerden in de hogere organen der verzekering;

is van oordeel, dat het de plicht der georganiseerde arbeiders en haar vertegenwoordigers in het Parlement is, naast de aanvaarding van de bij deze ontwerpen voorgestelde verbeteringen en steun-verleening aan de Regeering, waar zij deze verbeteringen wenscht aan te brengen, met alle kracht er voor te strijden, dat deze ontwerpen zoo dicht mogelijk naderen tot datgene wat de arbeidersklasse op het gebied der sociale verzekering mag eischen.

Resoluties in zake de Belastingen.

1. Het congres der S. D. A. P. spreekt als zijn overtuiging uit, dat ons belastingstelsel verbetering behoeft in democratischen zin en dat met name, overeenkomstig den eisch van het strijdprogram der partij, belastingen op de noodzakelijke volksbehoeften behooren te worden afgeschaft.

Voor zoover de tegenwoordige toestand van de rijksfinanciën aan de dadelijke vervulling van dezen eisch mocht in den weg staan, moet in elk geval alles worden nagelaten, wat den belastingdruk op de volksklasse nog zou vermeerderen, vooral nu de arbeiders en de kleine middenstand, zwaar onder de oorlogskrisis hebben geleden en daarentegen vele bezitters hun vermogen of inkomen zagen toenemen.

2. Door de buitengewone uitgaven voor de mobilisatie en andere nooduitgaven in verband met de oorlogskrisis, is de schuldenlast van den staat onrustbarend gestegen, waardoor de staatswerkzaamheid ernstig dreigt te worden belemmerd. Daarom moeten de schulden, aangegaan om de mobilisatiekosten en andere nooduitgaven te bestrijden, zoo spoedig mogelijk worden gedelgd met behulp van een belasting op oorlogswinsten en van buitengewone heffingen van de grootere vermogens en inkomens.

3. Versterking van de gewone staatsinkomsten mag niet worden verkregen uit beschermende invoerrechten. Deze zouden voor ons land beteekenen benadeeling van de groote meerderheid van het volk, gedeeltelijk ten bate van de schatkist, maar, voor een groot gedeelte ook, ten bate van de beschermde fabrikanten en grondeigenaars.

Het verdient daarom volledige instemming, dat de regeering zich bij haar plan van belastinghervorming plaatst op vrijhandelsstandpunt.

4. De voorgestelde pensioenbelasting ten bedrage van één procent van alle inkomens van f 650 en hooger is voor de S. D. A. P. niet te aanvaarden, omdat zij een naar evenredigheid buitensporigen druk op de kleine inkomens legt.

In het algemeen bezwaar hebbend tegen het koppelen van bepaalde heffingen aan bepaalde maatregelen van wetgeving, omdat daaronder het beginsel van belasting naar draagkracht in gevaar wordt gebracht, zou berust kunnen worden in de aanwijzing van een belasting naar het inkomen voor dekking van de kosten der ouderdomsrente, mits daarbij een stelsel van progressie als neergelegd in de inkomstenbelasting werd gevolgd.

5. Nu kan worden aangenomen, dat niet alle ingediende voorstellen in deze periode in behandeling zullen komen, behooren, ter verkrijging van hetgeen dadelijk noodig zal zijn, die onderdeelen van het plan te worden behandeld, die het meest voldoen aan den eisch van democratie in het belastingstelsel, bijvoorbeeld de dividend- en tantième-belasting, de effectenbelasting, de vermogensbelasting, de successiebelasting en de registratie- en zegelrechten.

6. Ofschoon de herziening van de grondbelasting eerst na enkele jaren vruchten zal dragen, behoort daartoe reeds nu te worden besloten, zoodat vaststaat, dat deze belasting meer gelijkmatig zal drukken en het grondbezit zal bijdragen in de kosten, die binnenkort noodig zullen zijn voor betere salariering van staatspersoneel, onderwijzers, enz., voor onderwijshervorming en andere doeleinden.

7. De tegenwoordige geldnood van staat en gemeenten maakt het voor deze lichamen meer dan ooit noodzakelijk om, telkens wanneer zich de gelegenheid daartoe voordoet, bedrijven in eigen beheer te nemen. Zoodoende kunnen zij — afgezien nog van de voordeelen van socialen aard — ondernemerswinsten tot zich trekken en zich inkomsten verschaffen, zonder op de belastingbetalers of de verbruikers nieuwe lasten te leggen.

8. Duurzame verbetering van den financielen toestand der gemeenten is een vraagstuk van groote urgentie. Bovendien behoort de staat die gemeenten, die bijzonder zwaar onder de oorlogskrisis hebben geleden, te hulp te komen door een buitengewone uitkeering.

J. G. VAN KUIJKHOF,
Partijsecretaris.

Amsterdam, 22 December 1915.

Buitengewoon Congres

8 en 9 Januari 1916.

Onderstaande amendementen zijn bij het Partijbestuur ingezonden:

Grondwetsherziening.

RESOLUTIE I.

Afd. Amsterdam IX stelt voor aan de achtste alinea toe te voegen de woorden: „en dringt er ten sterkste op aan het algemeen vrouwen-kiesrecht in de grondwet op te nemen.”

Afd. Rotterdam II stelt voor in de voorlaatste alinea te laten vervallen den zin: „wanneer... waarborgen”.

RESOLUTIE II.

Afd. Arnhem stelt voor in de 1e alinea in te voegen tusschen „eischen” en „en tegen” de woorden „met alle ten dienste staande middelen te ageeren”.

RESOLUTIE III.

Afd. Amersfoort en Rotterdam II stellen voor in den voorlaatsten zin tusschen de woorden „partijen” en „die” in te voegen: „bij eventueele herstemming”.

Ontwerpen-Ziektewet en Invaliditeitswet.

Afd. Amsterdam IX stelt voor de laatste alinea te vervangen door:

„is van oordeel, dat het de plicht der georganiseerde arbeiders en hun vertegenwoordigers in het parlement is, met alle kracht er voor te strijden, dat deze ontwerpen aan de eischen zullen voldoen, die op het gebied der sociale verzekering door de arbeidende klasse worden gesteld.”

Belastingen.

RESOLUTIE I.

Afd. Rotterdam II stelt voor het laatste gedeelte van de tweede alinea „vooral nu... toenemen” te laten vervallen.

RESOLUTIE IV.

Afd. Arnhem stelt voor in de eerste alinea in plaats van „omdat... legt” te lezen: „omdat de sociale wetgeving

slechts uit belastingen op de meerwaarde mag bekostigd worden. Er kan dan ook niet berust worden in heffingen, ten laste van het proletariaat, ten bate van de sociale wetgeving”.

Afd. Watergraafsmeer stelt voor in de tweede alinea achter het woord „wetgeving” in te voegen: „en tegen tabaks- en spoorkaartenbelasting.”

RESOLUTIE V.

Afd. Arnhem stelt voor aan het slot toe te voegen: of tijdelijke progressie in de opoentenhoeffing van inkomens boven f1500.

De belasting op de uitkeeringen der verbruikskoöperaties verdient krachtige bestrijding, daar zij, behalve het scheppen eener groote onbillijkheid, den regelmatigen groei der koöperaties belemmert.

Afd. Rotterdam II, Watergraafsmeer, Amsterdam IX en Meppel stellen voor in te voegen achter „dividend- en tantiëmebelasting” de woorden: „behoudens voor zoover betrekking hebbende op de verbruikskoöperaties”.

Afd. Den Haag I stelt voor in te voegen: „behoudens de dividend-uitkeeringen aan de leden der koöperatieve verbruiksvereeningen”.

RESOLUTIE VII.

Afd. Amsterdam IX stelt voor deze resolutie te laten vervallen; verder deze zaak kommissoriaal te maken en zoo mogelijk op het Paaschcongres te behandelen.

Afd. Amersfoort stelt voor deze resolutie te wijzigen als volgt: a. in den eersten zin vervalle het woord „daartoe”;

b. de tweede zin worde vervangen door: „bij het overnemen, respektievelijk bij het nieuw in exploitatie brengen van ondernemingen, behooren de tarieven zoodanig te worden geregeld, dat de winsten, hieruit verkregen, niet onavenredig drukken op de kleinere inkomens.

Het beginsel van progressie behoort ook aan deze inkomsten tot gemeen nut ten grondslag te liggen”.

Afd. Watergraafsmeer stelt voor achter het woord „verschaffen” in te voegen: „zoodra de tarieven op behoorlijk laag peil zijn gebracht.”

Amsterdam, 6 Januari 1916.

VAN KUIJKHOF, sekr.